

4. FEVAHEVAHE'AKI 'O E NGAHI TUFKANGÁ

4- 'Oku mahu'inga ke fakatokanga'i ko e fevahevahe'aki 'o e tufakangá, 'oku 'i ai 'a e foaki atú mo e ma'u maí – pea 'i hono talanoa'i 'o e ngaahi fehu'i ko 'ení, pole'i 'a e kakaí ke nau sio ki he faingamālie 'o e foaki atú mo e ma'u maí 'i he taimi 'o e kaungā ngāue.

4a. Faka'ai'ai 'a e kulupú ke nau fakakaukau ki he foaki atú mo e ma'u maí, 'i he taimi 'oku nau talanoa ai ki he fakakaukau 'o e ngāue fakataha 'a e kau toutaí, 'i he vaka toutaí.

4b. Vakai'i 'a e fakakaukau 'o e 'Ohomohe 'a e 'Eikí – 'a ia 'oku 'i ai hono mahu'inga fakateologia mo 'aonga foki ki he mo'uí. 'Oku tau ma'u mai pē 'i he taimi 'o e 'Ohomohe 'a e 'Eikí? Ko e hā 'a e ouau 'oku tokoni ke fakamatala'i 'a e ma'u maí mo e foaki 'atú 'i he 'Ohomohe 'a e 'Eikí?

4c. Ko e potutohi ko 'ení (Filipai 4:12-16) 'oku 'i ai 'a e fakaongoongolelei'i 'e Paula 'a e Siasi 'i Filipaí. Fevahevahe'aki 'a e me'a 'oku lau ki ai 'a e potutohi ni, pea talanoa foki ki he fakakaukau 'o e fevahevahe'aki 'i he kaungā ngāue.

4d. 'Oku fa'a sio 'a e Siasí kiate ia ko e mālohi'anga 'o e sosaietí – kapau te tau kole ha tokoni, ko e faka'ilonga nai ia 'o e vaivai fakasiasi?

4e. Ko e faingamālie 'eni ke fai ai ha fakakaukau tautautefito ki ha kaungā ngāue 'e kau ki ai 'a e siasi fakakoló. Fai ha fevahevahe'aki 'o fakatefito 'i he fakakaukau 'o e foaki atú, mo e ma'u maí 'o e koloá, talēnití mo e taimí.

Ko e akó ni na'e teuteu'i ia 'e he *Siasi Fakatahataha 'o Aotealoa Nu'usilá* ki hono ngāue'aki 'e ha fa'ahinga siasi pē. 'Oku 'ikai ha totonu fakapulusi tohi. Ko e ngaahi veesi folofola kotoa 'i heni, 'i he lea fakatonga, na'e to'o ia mei he Tohi Tapu Kātoá.

Fekumi ki he Koinōniá Fakahinohino Fika Ua ki he Takí Ko hono Ngāue'i 'o e Kaungā Ngāue

'Oku 'i ai ha potutohi 'e ua te mou tokanga makehe ki ai 'i he ha'ofanga ko 'ení – Luke 5:1-11 pea mo 1 Kolinito 10:16-17. Ko e potutohi 'o Luké na'e fakamatala'i 'i he ha'ofanga kuo 'osí, pea ko e kongā tohi 'ia 1 Kolinitoó 'oku hiki atu 'i lalo, pea hā atu foki mo e fo'i lea koinōniá 'i ai:

1 Kolinito 10¹⁶ Ko e ipu fakafeta'i, 'a ia 'oku tau fakatapu'aki ha fakafeta'i, 'ikai ko e me'a ia 'oku tau *koinōniá/kautaha* ai 'i he ta'ata'a 'o Kalaisi? Ko e ma 'oku tau pakipaki, 'ikai ko e me'a ia 'oku tau *koinōniá/kautaha* ai 'i he sino 'o Kalaisi?

'I he'etau fakakaukau ki ha "kaungā ngāue 'i he siasi fakakoló," 'oku mahu'inga ke faka'ilonga'i ha fekau'aki 'a e siasi fakakoló mo ha ngaahi kulupu kehe 'i he koló 'a ia 'oku nau kaungā ngāue. Ko ha ngaahi fakatātā 'eni (ka 'oku 'ikai ko e kakato 'eni 'o e ngaahi fakatātā): Kulupu ako ki he taukei fakamalu'i 'a e fānau tangatá mo e fānau febiné, kulupu 'a e to'utupú, kulupu tokoni faka-me'akai ki he masivá, kautaha ngaohi me'akai ki he kau vaivaí, haea 'o ha holo, kautaha fakasiasi pē fakakolo, kautaha 'a e ngaahi siasí ki he tokoni fakasōsialé.

1. KAUNGĀ MA'U FAKATAHA

1- Kamata 'a e fevahevahe'aki 'i hono fehu'i pē ko e hā 'a e mahino 'a e kulupú ki he fo'i lea ko e 'kaungā ma'u fakataha'. Ko e ngaahi lea kehe 'e lava ke 'uhinga tatau mo e 'kaungā ma'u fakatahá', 'e kau ki ai 'a e ngaahi fo'i lea hangē ko e: uouongataha, faaitaha, ma'u tatau fakatokolahi ('a ia koe lea fehangahangai 'o e fakafō'ituituí).

1a. Kole ki he kulupú ke nau hiki'i mai ha lisi 'o e ngaahi me'a na'e faitatau ai 'a e kau toutaí 'i hono ma'ú ('ia Luke 5).

1b. Fakakaukau ki he ouau 'o e 'Ohomohe 'a e 'Eikí – 'i ho fai'angalotú, pē 'i he ngaahi siasi fakakoló, 'i he Siasi fakafonuá, pea a'u ki tu'apule'anga. 'E lelei ki he kulupú ke nau fekumi ki he ngaahi founa kehekehe 'oku malava ke hoko ai 'a e founa hono fai 'o e 'Ohomohe 'a e 'Eikí ko e fakahā'anga 'o e faaitaha (hangē ko e fo'i mā 'e taha 'i he tēpilé). Kapau 'e lava, fakakaukau ki he ouau

tukufakaholo ki he 'Ohomohe 'a e 'Eikí 'i he ngaahi siasí – hangē ko e Siasi Katolika Lomá, 'Ingilaní, Palesipitá, Metotísí, Siasi Fakatahatahá, Siasi Fakakalisitiané, Penitekosí pē Siasi Faka'apostoló.

Filipai 2:1-2. Lau 'a e ngaahi veesí pea kole ki he kulupú pē ko e hā ha'anau faka'uhinga fakalūkufua ki he ngaahi veesí. Fehu'i pē 'oku lelei nai ke faka'uhinga'i 'a e ngaahi veesí ni 'o pehē, "kapau 'oku ke ma'u 'a e koinōniá mo e Laumālié... 'oku totonu ke ke fakakaukau tatau, pea mo taha foki, 'i he laumālie mo e taumu'a ngāue"?

1c. Kapau 'e 'i ai ha pole ke tau uouongataha, ko e hā ha ngaahi 'ā vahevahe te ne ta'ofi 'eni mei he'ene hokó?

2. KEHEKEHE

2-. Fehu'i ki he kulupú pē ko e hā 'a e 'uhinga kiate kinautolu 'o e fo'i lea ko e "kehekehe." 'E lava ke ke pole'i kinautolu 'i ho'o 'eke kiate kinautolu pē 'oku 'uhinga tatau 'a e kehekehé mo e māvahevahé, pē 'oku sio pē ia ki he lea fehanganagai 'o e faaitahá.

2a. Fakakaukauloto ki he talanoa 'o e kau toutai – 'ahi'ahi ke faka'ilonga'i 'a e ngaahi fatongia kehekehe 'e lava ke fai 'e ha tokotaha toutai 'i he ngaahi vaká.

2b. Fevahevahe'aki 'i he potutohi ko Kaletia 2:8-10 pea ngāue'aki 'a e 'ilo 'a e kulupú, ke nau fevahevahe'aki ai fekau'aki mo e ngaahi 'ulungaanga kehekehe 'o e kau 'apostoló – 'a ia ko Pita, Semisi mo Sione.

2c. Fevahevahe'aki mo e kulupú 'i he fehu'i fekau'aki mo e faikehekehe 'o 'etau ngaahi founa kehekehe ki he 'Ohomohe 'a e 'Eikí – 'i he fakakaukau fakateolosia mo e founa maheni ki hono fai 'o e 'Ohomohe 'a e 'Eikí (hangē ko 'ení, ko e fanga ki'i ipu sākalamēnití 'okú ne talamai 'e ia 'a e fekau kehe mei he ipu sākalamēniti lahi 'e tahá.)

2d. Fakakaukauloto ki ha kaungā ngāue 'oku kau ki ai 'a e siasi fakakoló, (siasi tatau, pē ko ha siasi kehe mei he siasi na'e ngāue'aki 'i he fehu'i 'i he kongā 'uluakí) pea ke fakakaukau ki he founa 'oku hā mai ai 'a e kehekehe 'i he kaungā ngāue ko 'eni 'oku kau ki ai 'a e siasi fakakoló. Fehu'i pē ko e kehekehe ko 'ení ko ha faka'ilonga lelei pē ko ha faka'ilonga kovi (pe 'oku tu'u 'atā pē, 'o ta'e kau ki ha fa'ahi)

3. KAUNGĀ FONONGA FAKATAHA.

3.- Tānaki ha'o fakafuofua, mei he kulupú, pē ko e hā nai 'a e 'uhinga 'o e kaungā fononga fakatahá 'i he'ene fekau'aki mo e kaungā ngāue. Ko e me'a 'oku fai ki ai 'a e 'amanakí ko e fakakaukau 'o e kaungā fononga fakatahá 'oku hā mai ia 'i he kaungā fononga 'i he haké mo e hifó, pea mo e fononga 'i he ngaahi me'a 'o loto mo tu'a 'i he mo'uí, 'i he fononga'anga 'o taimí.

3a. Toe vakai angé ki he kau toutai. 'Oku anga fēfē 'a e hoko 'enau ngāue ko e kaungā fononga? 'E lava ke hā 'eni 'i he fakakaukau 'o e kau toutai, 'oku nau fakataha 'i tahi mo e matātahí fakatou'osi– pea 'i he taimi 'oku hoko ai ha matangi, 'oku nau kei kaungā ngāue pē.

3b. Fakakaukau ki he 'Ohomohe 'a e 'Eikí pea mo e anga 'o hono fakahā'i mai 'o e fakakaukau 'o e kaungā fononga fakatahá 'i he 'Ohomohe 'a e 'Eikí. 'E lelei ke ke vakai ki he fakakaukau 'o e "ma'u me'atokoni fakafāmilí," 'a ia 'oku hā 'eni 'i he 'Ohomohe 'a e 'Eikí, pea mo e anga 'o e liliu 'a e ngaahi fāmilí, 'i he fononga'anga 'o taimí.

3c. Ko e ongo potutohi ko 'ení (Filipai 1:3-6:2, 2 Kolinito 1:6-7) 'oku 'i ai 'a e fakakaukau 'o e laka mo e taimí. Fevahevahe'aki fakataha ki he founa 'oku felāve'i ai 'a e koinōniá mo e fononga mo e taimí. 'Oku 'ikai ha tali 'e tonu pe hala – kā ko e faingamālie 'eni ke talanoa'i ai 'a e fakakaukau 'o e kaungā ngāue, 'a ia 'okú ne laka mo e taimí.

3d. Ko e fehu'i ko 'ení 'okú ne fakaafe'i 'a e kulupú ke talanoa ki ha fakatātā 'e taha 'o e kaungā ngāue 'i he kainga lotú – pea vakai'i 'a e fekau'aki 'o e kaungā ngāue ko 'ení, 'i he fakakaukau 'o e ngaahi liliu 'i he fononga 'o taimí.